

Snieklaas en Pietermanknecht

Foto Gaby Hermans

Niet eerder stond de Sinterklaas traditie zo onder druk als dit jaar. Naast de voortdurende pietendiscussie en het steeds verder oprukkende Kerstfeest, kampt het Sinterklaasfeest dit jaar ook nog met de maatregelen om het Corona-virus in te perken. Hoe anders was de situatie rondom het Sinterklaasfeest in 1974 ten tijde van de Snieklaas conference van Toon Hermans?

Dit jaar lijkt de pietendiscussie nog verder gepolariseerd. Het is niet eens meer echt een discussie. Men is voor Zwarte Piet of men is tegen. De aanleiding voor de discussie, argumenten van weerszijden en andere oplossingen buiten Zwarte Piet of Roetveeg Piet worden niet meer gehoord. Twee kampen staan recht tegenover elkaar en ‘ontmoetingen’ tussen beiden escaleren tot voorvallen waarbij de politie de orde moet herstellen. Daarnaast is het Sinterklaasfeest dit jaar geen gezellige bijeenkomst voor de hele familie of het dorp. Door de geldende Corona-maatregelen zijn er (bijna) geen Sinterklaas intochten, geen Sinterklaas vieringen in buurthuizen en geen huisbezoeken van Sint en Piet. Sint en Piet ontmoeten is alleen digitaal mogelijk, via een conference call, videochat, gepersonaliseerde videoboodschap of een TikTok filmpje van de Goedheiligman. Tel daarbij op dat het Kerstfeest steeds meer aan terrein wint (lees: eerder begint) - zeker omdat dat zo gezellig is in deze donkere moeilijke tijd, waarin je niet zo veel mag - én je vraagt je vanzelf af hoe lang de Sinterklaastraditie nog stand gaat houden.

Hoe anders was dit in 1974 toen Toon Hermans zijn Snieklaas conference op het podium bracht? De kracht en humor van deze

conference zat juist in de tegenstelling tussen het alom geliefde en gevierde Sinterklaasfeest met de gespeelde “negatieve houding” van Toon ten opzichte van het hele gebeuren. Toon moest die nare man niet en de knecht die maar stond te lachen... Een dom koppelp vond’ie ‘t. In de conference maakt Toon gebruik van bij iedereen bekende Sinterklaas gebruiken. Sinterklaasliedjes worden op de hak genomen, hij refereert aan bij iedereen bekende cadeaus (zoals wanten) en spelletjes (zoals hengelen). En het Sinterklaas element bij uitstek, de schoen, zet hij in het middelpunt, door zijn eigen schoen uit te trekken en aan het publiek te laten zien. Het resulteert in één van zijn bekendste conferences, één die hij zelfs nog een keer ‘opwaardeert’ door er in zijn One Man Show van 1998 op terug te komen en er nog een schepje bovenop te doen. De aanleiding voor de Snieklaas conference is terug te vinden in de jeugd van Toon. Hij zal niet exact het Sinterklaasfeest hebben meegemaakt zoals hij het vertelt in de conference, maar er is zeker een kern van waarheid in te ontdekken. Tijdens Toons jeugd in Sittard had de familie Hermans het na het faillissement en overlijden van Toons vader niet gemakkelijk. Het gezin leefde in armoede en Toon zal zeker geen grote cadeaus hebben gekregen

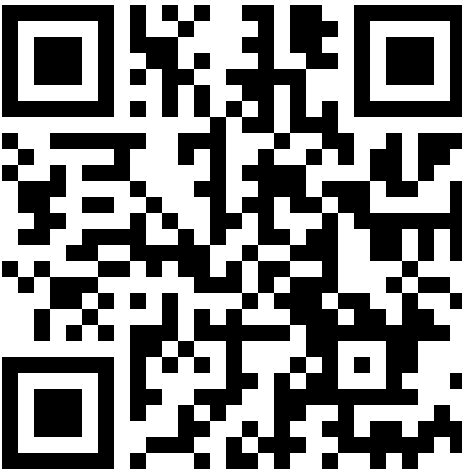

voor Sinterklaas. Maar de Goedheiligman en de traditie hadden wel een bepaalde aantrekkingskracht op Toon. In zijn Levensboek schrijft hij zelfs dat hij zijn carrière is begonnen als een heel jong sinterklaasje aan een raam in een bovenwoning op de hoek van de Begijnenhofstraat en de Brandstraat in Sittard.

“... ik was zowat tien jaar, toen ik mijzelf verkleed had als sinterklaas. Ik was een schriel mager sintje, en ben zonder knecht in mijn heilige eentje verkleed aan het hoge raam gaan zitten op de vooravond van het feest. Ik had een mijter gemaakt van karton. Nou, mijter is wat veel gezegd, het was alleen de voorkant... Van mijn moeder had ik wat plukken witte watten gekregen, waarvan ik twee kleintjes op mijn wenkbrauwen plakte, en de rest plakte ik onder mijn neus en kin. Ik weet nog dat ik een brilletje van mijn Bonmama ophad, en rond mijn schouders had ik een wit laken gedrapeerd. Ik had de handschoenen van tante Fienke aan en in mijn rechterhand de wandelstok van mijn vader, die moest de staf voorstellen... Minstens twee uur heb ik aan het hoge raam zitten te wuiven naar kinderen die beneden op straat stonden.”

Ik vind het een lieflijk tafereel wat Toon hier en in zijn conference van 1974 schetst. Het voert terug naar de essentie van het Sinterklaasfeest: het geloof, de fantasie en vreugde van de kinderen en het familiegevoel. Wat zou het mooi zijn als we met dat in gedachte de traditie, al dan niet aangepast in vorm of kleur, zouden kunnen proberen te behouden. Zodat we over 100 jaar nog om de Snieklaas conference van Toon kunnen lachen.

Scan de QR-code met je smartphone en bekijk de Snieklaas conference uit de One Man Show van 1974 op het officiële Toon Hermans YouTube kanaal.

Tessa Reijnders is cultuurwetenschapper. Ze stelde de beleavings-expo Toon Tuis samen en werkt in opdracht van de Stichting Toon Hermans aan de ontsluiting van het privé-archief van Toon. Daarnaast runt zij haar eigen cultureel projectburo.

Tuinbrigade verrast door succes doneeractie

De planten doneeractie voor de Agnetentuin is een overweldigend succes. Na de oproep op facebook en in de Limburger werden de vrijwilligers van de Tuinbrigade verrast door de vele reacties.

Van alle kanten boden mensen planten aan. Niet alleen uit Sittard-Geleen, maar ook vanuit Guttecoven, Stein, Oirsbeek en Bunde kwamen reacties. Daarnaast boden Marnis Kwekerij in Bunde, Intratuin en de Plantenbieb Oirsbeek planten aan. De afgelopen weken hebben de vrijwilligers hard gewerkt om alle planten een juiste plek te geven in de oude kloostertuin. De Tuinbrigade is een onderdeel van de werkgroep Geheime Tuinen van de Vereniging Sittards Verleden. Sinds het vertrek van de zusters in 2015 onderhouden de vrijwilligers de tuin van het klooster St.-Agnetenberg.

Een blik op het domein van de Tuinbrigade.

Kinderboek met ‘verhäölkes in ‘t Zittesj’

Een kinderboek met verhalen in het Sittards dialect waaruit voorgelezen kan worden maar waar de oudere kinderen zelf ook in kunnen lezen.

De verhalen in het boek spelen zich af door de hele provincie en hebben diverse thema’s die kinderen aanspreken zoals uitstapjes, feestjes, kabouters en beesten. Doordat de thema’s dicht bij de beleavingswereld van de kinderen staat belooft dit een geliefd boek te worden. Dit boek, welk samengesteld is door de commissie Volkscultuur van Veldeke, verschijnt in acht verschillende dialecten. De Sittardse versie wordt door Veldeke Zitterd uitgegeven en is uitsluitend in Sittard te verkrijgen. Een bijzonder cadeau voor de komende feestdagen. Het boek ‘Verhäölkes in ‘t Zittesj’ is te koop bij Boekhandel Krings en bij Flow’s Boekensteun in Sittard. De prijs bedraagt tien euro.

Wij zijn verhuisd naar
Wolfeynde 10
in Beek

**Raamdecoratie en vloeren,
alles onder 1 dak!**

- Gordijnen • Raamdecoraties
- Insectenwering • PVC vloeren

Geopend: dinsdag t/m zaterdag van 10-17 uur.

Wolfeynde 10 | Beek | 046-437 50 40 | www.gecolux.nl Like ons op

ACTIE DECEMBER:
2e vouwgordijn voor helft van de prijs,
keuze uit een ruime selectie stoffen